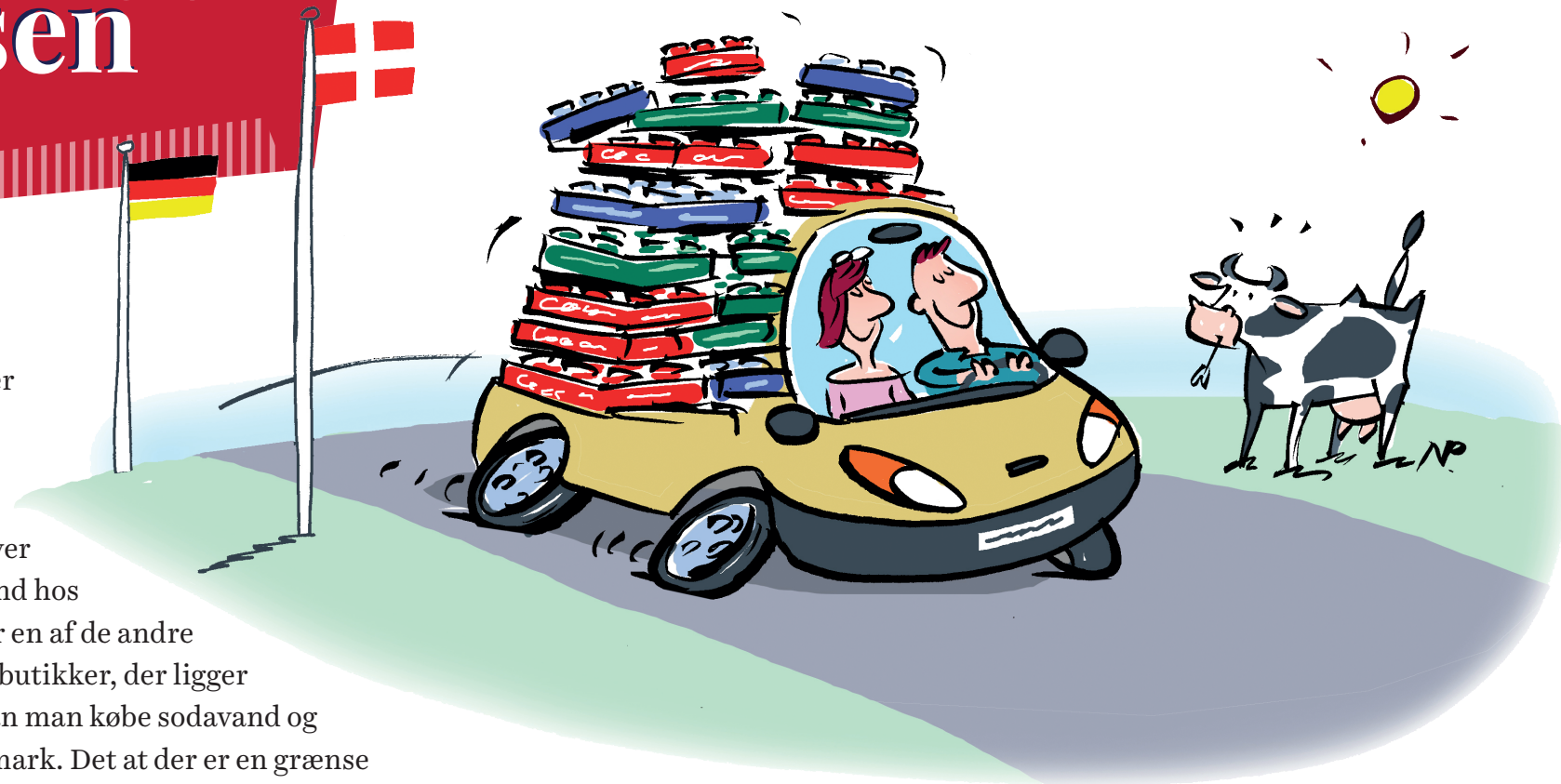

Kender du grænsen

“Vi kører en tur ned over grænsen”. Det er noget mange danskere gør mindst et par gange om året. Vi kører ned over grænsen for at handle ind hos Fleggaard, Poetzch eller en af de andre grænsebutikker. Det er butikker, der ligger i et andet land og her kan man købe sodavand og slik billigere end i Danmark. Det at der er en grænse betyder altså, at den samme ting, kan koste noget forskelligt, alt efter hvilken side af grænsen du er på.

Hvad er en grænse?

At der er grænser mellem forskellige lande, er ikke noget vi går og tænker over i hverdagen. Sådan har det jo altid været. Eller har det? Den måde vi i dag organiserer verden på med nationalstater, er faktisk

kun et par hundrede år gammel. Grænser har været opfattet meget forskelligt og de fleste grænserne har ændret sig flere gange gennem tiden. Bare når vi kikker på Europa de sidste 150 år, har mange grænser flyttet sig. I det dansk-tyske grænseland blev den grænse, vi kender i dag, fastlagt efter en folkeafstemning i 1920. Den er altså kun 100 år gammel.

Du kan læse mere om, hvorfor grænser flytter sig i bogen “Mojn, Moin”.

Grænse

Grænse er et ord, der kan være svært at forklare. Det kan nemlig have forskellige betydninger, alt efter i hvilken sammenhæng det bruges. Vi kan tale om geografiske grænser. Det er dem der adskiller lande. Vi kan også tale om personlige grænser. Det handler om, hvad vi hver især vil finde os i. Grænse kan desuden sættes sammen med andre ord; grænsebom, grænseløs, grænseoverskridende, grænselukning, afgrænse.

Find selv på flere eksempler

Grænsesten nummer 18 står ved Kruså grænse. Den blå streg på toppen marker grænsen. D står for Danmark. På den modsatte side står der DR for Deutsches Reich.

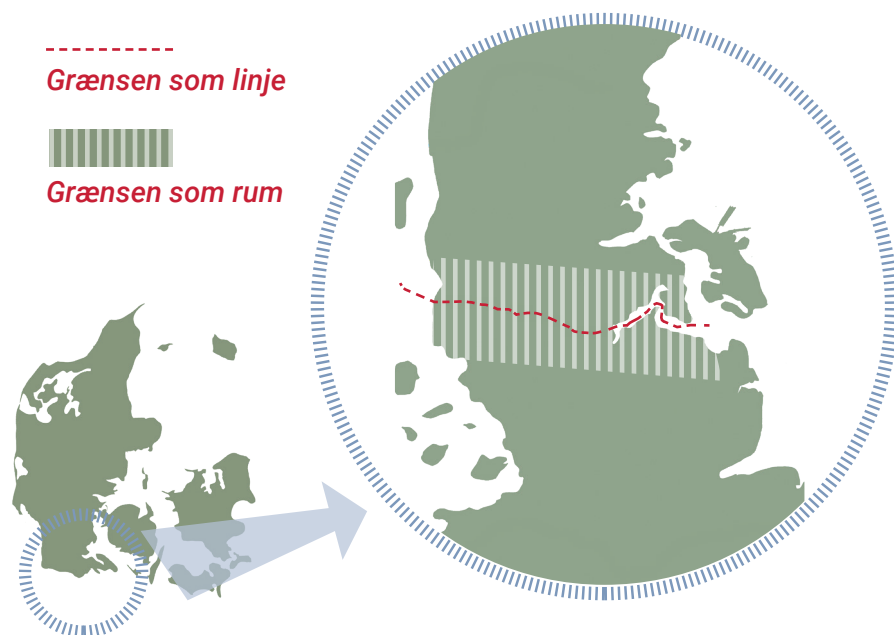

Når vi kikker på et Europakort, vil de fleste kort være lavet på en måde, så hvert land har sin egen farve. På den måde er vi ikke i tvivl om, at der er forskellige lande og at de adskiller sig fra hinanden. Nationalstater, som vi kender dem i dag, opstod i løbet af 1800-tallet. For at skabe et fællesskab indenfor nationalstaten, måtte man kunne skelne mellem OS og DEM. Det var derfor vigtigt med en grænse, som tydeligt fortalte, hvor et fællesskab holdt op og et andet begyndte. Der var brug for en linje, som tydeligt markerede grænsen.

Da den nye grænse mellem Danmark og Tyskland lå fast i 1920, blev der sat 280 sten op langs grænsen og midt på stenene blev hugget en linje, som præcist markerer, hvor Danmark slutter og Tyskland begynder. Stenene står der stadig og med mellemrum bliver det kontrolleret, at de fortsat står det rigtige sted.

Grænsen er mere end en linje

I mange grænseområder opfatter, dem der bor der, ikke grænsen som en linje, men i stedet som et rum. For dem er det naturligt at bevæge sig frem og tilbage over grænsen. Det kan være man bor på den ene side af grænsen og arbejder på den anden. Måske er der en dejlig skov at gå tur i på den anden side af grænsen. Det kan også være, at den klub man spiller håndbold i ligger på den anden side af grænsen. Jo mere åben grænsen er, jo lettere er det at bevæge sig i rummet omkring grænsen. Når vi snakker om det dansk-tyske grænseland, snakker vi netop om det rum, der er rundt om den dansk-tyske grænse.

For mange af dem der bor i grænselandet, har det betydning for deres hverdag, om der er grænsekontrol og vildsvinehegn, eller om de kan bevæge sig frit hen over grænsen uden at tænke over, om de er i Danmark eller i Tyskland.

Den måde den fysiske grænse ser ud, har også betydning for vores måde at tænke på grænsen. Når der er en bom eller et hegn, er vi mere tilbøjelig til at tænke på de ting, der adskiller os og glemme, at vi også har ting til fælles med dem på den anden side. Vi kommer let til at tænke OS og DEM.

I det dansk-tyske grænseland er der både danskere og tyskere på begge sider af grænsen. Det er ikke OS på den ene side og DEM på den anden side. I grænselandet handler det derfor ikke kun om at have et nationalt fællesskab, men også om at have fællesskaber på tværs af nationalitet og på tværs af grænsen. Det er lidt af det fællesskab vi alle oplever, når “vi kører en tur ned over grænsen”.

To unge fra Sydslesvig har fortalt til Flensborg Avis, hvad de tænker på, når de hører ordet “grænse”

Nika, 13 år: “Når jeg hører ordet “grænse”, så tænker jeg på den demokratiske afstemning i 1920. Jeg ved, at der var mange plakater, fordi folk ville have, at man skulle stemme dansk. Det har jeg lært om i historieundervisningen”

Lea Marie, 11 år: “Jeg tænker på mine heste, for de står i Danmark. På grænsen står der politi, som skal se, hvem der kommer ind i Danmark. Jeg kender ret meget til historien om, hvordan grænsen blev rykket frem og tilbage. Jeg læser nemlig selv om det i avisen.”

Hvad tænker du, når du hører ordet “grænse”?

